

УДК 343

В. В. Мойсеєнко

здобувач

*Навчально-наукового інституту ім. князя Володимира Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом***КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Проведені в українській державі і суспільстві великомасштабні інноваційні перетворення, пов'язані з переходом до ринкової економіки, розвитком підприємництва спрямовані на створення ідеальної моделі соціально-орієнтованої економіки, що припускає рівність учасників економічних відносин у сфері господарської діяльності, свободу у прийнятті ними рішень в питаннях свого поведіння на ринку товарів та послуг, неприпустимість довільного втручання будь-кого у їх справи, вільну можливість виходу на ринок товарів та послуг і вихід із нього у разі прийняття самостійного рішення кожним вітчизняним суб'єктом господарювання. Труднощі реформування цих питань в сучасних умовах українських реалій більшістю обумовлені економіко-політичною ситуацією, у якій формувався даний процес. Перехід України до ринкової економіки розпочався наприкінці 80-х років минулого століття, в досить складних як з політичної, так і з економічної точки зору умовах [1, с. 21].

Ці умови характеризувалися тим, що на момент реформування була відсутня вітчизняна науково-обґрунтована концепція переходу до нових економічних (господарських) відносин в умовах вільного ринку, стрімко руйнувалися старі, соціалістичні планово-економічні відносини, з'являлися нові суб'єкти господарських відносин, посилювалося протиріччя точок зору щодо стратегії і тактики переходу від планового господарства до ринкового. При цьому велика кількість протиправних та шкідливих дій була здійснена з боку різних категорій осіб: і з боку державних чиновників, які проголосили дозвіл на все, що не було заборонено законом, і відверто протиправних дій самих суб'єктів ринкових відносин (перших підприємців: цеховиків, торговців, комерсантів). Звідси методологія аналізу як законного, так і незаконного господарювання, що активно формується, а емпіричний матеріал, присвячений його опису, на жаль, досить розрізнений, найчастіше дуже поверховий, а в ряді випадків і цілком упереджений [1, с. 21–22].

Процес господарювання є основою існування та стабільного розвитку для будь-якої сучасної країни. Формування ефективної системи господарсько-правових відносин, яка буде стійкою до

внутрішніх та зовнішніх негативних факторів, які, у свою чергу, посягають на економічну безпеку, – це найважливіше завдання, яке стоїть перед державою. Забезпечення безпеки у господарському секторі економіки держави може бути досягнуто лише тоді, коли будуть визначені чіткі межі такого соціального феномену (явища) як злочинність в сфері господарської діяльності.

Є. Л. Стрельцов під господарським кримінальним правопорушенням розуміє вчинене приватною або службовою особою при здійсненні господарської діяльності умисне або необережне суспільне небезпечне діяння, що завдає істотної шкоди цій корисній діяльності. Подібним чином визначається і кримінальне правопорушення у сфері підприємництва [2].

З огляду на положення про відсутність в сучасній Україні цілісної системи господарювання, робиться висновок про те, що родовим об'єктом кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності має визнаватися нормальна (легальна) господарська діяльність, яка ототожнюється з підприємництвом [3]. При цьому в залежності від безпосереднього об'єкта кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності поділяються одеським вченим Є. Л. Стрельцовим на такі групи: 1) кримінальні правопорушення у сфері підприємництва; 2) кримінальні правопорушення у сфері послуг; 3) кримінальні правопорушення у фінансово-кредитній сфері; 4) кримінальні правопорушення у сфері сільськогосподарства [2].

Водночас кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, що порушують нормальне здійснення підприємництва, Є. Л. Стрельцов поділяє на: 1) загальні кримінальні правопорушення в підприємстві (порушують загальні норми і правила здійснення підприємництва, можуть здійснюватись у будь-якій сфері чи галузі господарської діяльності – промисловості, сільському господарстві, транспорті тощо); 2) спеціальні кримінальні правопорушення в підприємстві (здійснюються у будь-якій сфері чи галузі господарської діяльності, але мають специфіку, породжувану особливостями тієї чи іншої галузі або сфери господарювання, наприклад, кримінальні правопорушення у сфері послуг).

Пропонується ще одна, третя класифікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, в основу якої покладено стадії (етапи) підприємницької діяльності: 1) кримінальні правопорушення, що вчинюються на початковому етапі здійснення підприємництва; 2) кримінальні правопорушення, що вчинюються на етапі здійснення підприємницької діяльності; 3) кримінальні правопорушення, що вчинюються на етапі завершення підприємницької діяльності [3; 4].

Варто додати, що аналізуючи положення КК України, В. М. Киричко, О. І. Перепелиця і В. Я. Тацій визначають кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності як умисні діяння у цій сфері, що заподіюють шкоду суспільним відносинам, які складаються з приводу виробництва, розподілу, обміну і споживання товарів, робіт, послуг. Саме такі суспільні відносини визнаються харківськими правознавцями родовим об'єктом кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Залежно від безпосереднього об'єкта посягання зазначені кримінальні правопорушення поділяються на такі види: кримінальні правопорушення у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної систем України; кримінальні правопорушення у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів; кримінальні правопорушення у сфері банкрутства; кримінальні правопорушення у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів; кримінальні правопорушення у сфері обслуговування споживачів; кримінальні правопорушення у сфері приватизації державного та комунального майна [5, с. 52].

І. М. Даньшин в кримінологічному розумінні кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності окреслює як умисні корисливі господарсько-економічні злочини, що вчиняються службовими особами або злочинними групами чи злочинними організаціями і завдають шкоди комерційній, фінансовій, банківській та іншій господарсько-економічній діяльності [6, с. 67-68].

Таким чином, з приводу класифікації у вітчизняних фахівців немає єдиної думки. Однак, єдиним елементом різних підходів у тлумаченні є те, що об'єднує кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, це – спрямованість на протиправне використання наданих службою, займаною посадою у господарській структурі (підприємство, установі, організації) повноважень, тобто різного роду зловживання. Підсумовуючи різні погляди науковців, а також враховуючи законодавчі зміни, пропонуємо кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності класифікувати таким чином:

1) *кримінальні правопорушення проти порядку обігу грошей, цінних паперів, інших документів*: виготовлення, зберігання, придбання, пере-

везення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК України); незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення (ст. 200 КК України);

2) *кримінальні правопорушення проти системи оподаткування*: незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України); ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України); ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (ст. 212¹ КК України); незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок (ст. 216 КК України);

3) *кримінальні правопорушення проти системи бюджетного регулювання*: нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 КК України); видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону (ст. 211 КК України);

4) *кримінальні правопорушення проти порядку переміщення предметів через митний кордон України*: контрабанда (ст. 201 КК України); переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України (ст. 201¹ КК України);

5) *кримінальні правопорушення проти порядку зайняття підприємницькою та іншою господарською діяльністю*: підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб - підприємців (ст. 205¹ КК України); легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК України); умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ст. 209¹ КК України); порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом (ст. 213 КК України); незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та си-

ровини для їх виробництва (ст. 203¹ КК України); незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 203² КК України);

6) *кримінальні правопорушення проти прав і законних інтересів кредиторів*: доведення банку до неплатоспроможності (ст. 218¹ КК України); доведення до банкрутства (ст. 219 КК України); порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності (ст. 220¹ КК України); фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи (ст. 220² КК України); шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України); розголошення комерційної або банківської таємниці (ст. 232 КК України);

7) *кримінальні правопорушення у сфері фондового ринку та біржової діяльності*: маніпулювання на фондовому ринку (ст. 222¹ КК України); підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів (ст. 223¹ КК України); порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів (ст. 223² КК України); виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів (ст. 224 КК України); незаконне використання інсайдерської інформації (ст. 232¹ України); приховування інформації про діяльність емітента (ст. 232² КК України);

8) *кримінальні правопорушення проти добросовісної конкуренції і антимонопольної діяльності*: протидія законній господарській діяльності (ст. 206 КК України); протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації (ст. 206² КК України); незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару (ст. 229 КК України); незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю (ст. 231 КК України); розголошення комерційної або банківської таємниці (ст. 232 КК України);

9) *кримінальні правопорушення проти прав і законних інтересів споживачів*: умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції (ст. 227 КК України);

10) *кримінальні правопорушення у сфері приватизації*: незаконна приватизація державного, комунального майна (ст. 233 КК України).

На нашу думку, конституційні положення про свободу та межі допустимої господарської діяльності, а також зміст законів, які безпосередньо регулюють останню, надали змогу в КК України досить чітко визначити коло суспільно небезпечних діянь у сфері господарської діяльності. Варто додати, що під час ухвалення останніх змін до КК України законодавець істотно реформував систе-

му кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності, як різновиду економічної злочинності, відповідно до положень нормативно-правових актів у сфері здійснення господарської діяльності, останній, як правило, притаманні ознаки які пов'язується не лише з виробництвом (виготовленням) продукції, торгівлею, а ще охоплюють надання послуг, виконання робіт (виробництво матеріальних і нематеріальних благ, що мають форму товару, обмінники тощо) [7];

Проте, слід пам'ятати, що економічна злочинність як складне негативне явище мають характерні ознаки, що підтверджують їх зв'язок безпосередньо з господарсько-правовим механізмом, зокрема:

– їх учиняють у сфері економічної діяльності, тобто суспільних відносин у сфері господарювання та підприємництва, пов'язаних з виробництвом, обміном, розподілом і споживанням матеріальних благ та послуг;

– вони завдають шкоди певним економічним відносинам, в основі яких є охоронюваний законом інтерес громадян, суб'єктів господарювання та держави;

– їх учиняють особи, які здійснюють господарську (підприємницьку) діяльність, залучені в систему економічних відносин, або інші особи, які формально перебувають поза сферою економічної діяльності, проте фактично здатні впливати на прийняття економічних рішень.

Водночас кримінально-правове та кримінологічне забезпечення господарювання переважно спрямоване як на запобігання різного роду кримінальних правопорушень з боку суб'єктів господарської діяльності, так і недопущення вчинення будь-яких посягань відносно них самих. При такому підході кримінологічна наука має більш широкі теоретико-методологічні можливості, ніж будь-які інші юридичні науки. Пояснюється це тим, що кримінологія як наука акумулює, об'єднує в собі практично всі галузі знання (і не тільки правового характеру) для досягнення єдиної мети – захисту господарсько-правових відносин держави, певної галузі господарства, окремої юридичної чи фізичної особи від кримінальних правопорушень.

Реалізація конституційних гарантій дозволяє і припускає дві основні можливості. Перша – це формування певних господарсько-правових механізмів, способів, систем; друге – це чітке та конкретне визначення самих меж регулювання господарської діяльності.

Такими можливостями є наступні: єдність економічного (господарського) простору, який можна розглядати як в межах сфери, країни, та на міжнародному рівні; створення єдиної і стабільної національної правової бази для функціонування

єдиної системи господарювання; раціональне та ефективне використання усіх форм власності при здійсненні будь-якої господарської діяльності; розумне поєднання державних, регіональних та місцевих коштів у використанні фінансів та їх потоків; ефективне й оптимальне функціонування господарських механізмів на різних рівнях господарювання, забезпечення єдності регулювання якості підприємницької діяльності; стабільне та раціональне і оптимальне оподаткування підприємництва; формування єдиної цінової політики; захист природного середовища; забезпечення зайнятості населення; забезпечення безпеки та оборони країни; свобода господарської діяльності на основі розумної конкуренції й ін.

Вважаємо, за необхідне проводити постійний моніторинг суспільних відносин у сфері господарювання з метою виявлення причин та особливостей криміногенного впливу на них, виникнення нових загроз та ризиків, щоб у подальшому визначити здійснювати ефективний захист та охорону економічних відносин в цілому і у сфері господарської діяльності, у тому числі кримінально-правовими засобами.

Варто зазначити, що кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (господарська злочинність) є самостійним об'єктом кримінологічного дослідження, оскільки відповідне поняття характеризується як ознаками економічної та господарської злочинності, так і має специфічні ознаки, притаманні лише їй.

Характерними ознаками кримінальних правопорушень, що вчиняються у сфері господарської діяльності, як об'єкту кримінологічного дослідження є сукупність спеціалізованої наукової інформації, що включає в себе такі елементи: 1) соціальну обумовленість встановлення та збереження кримінальної відповідальності за певний вид кримінальних правопорушень; 2) суспільну небезпечність певного виду кримінальних правопорушень; 3) протиправність діяння та її місце у системі нормативного визначення заборони відповідного виду суспільно-небезпечної поведінки; 4) склад певного виду кримінальних правопорушень; 5) суспільно небезпечні наслідки та інші обставини вчинення кримінальних правопорушень, що перебувають поза межами складу певного виду кримінальних правопорушень, але притаманні їх вчиненню; 6) особу правопорушника.

Враховуючи специфіку даного виду злочинності, який необхідно розглядати як зріз злочинності в цілому, що характеризується поєднанням як загальних параметрів, так і параметрів специфічного характеру, варто уточнити сутнісний зміст деяких моментів, а саме:

1. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності – це антисоціальне явище, оскільки наслідки його, з одного боку, негативно

позначаються на нормальному функціонуванні економічної системи, а з іншого – деструктивно впливають на моральні та гуманні цінності різних сфер суспільства, включаючи сімейні.

Як показує практика, зазвичай, чоловік (батько) який займається нелегальною господарською діяльністю виховує своїх дітей в душі викривлених та деформованих моральних якостей, за яких суспільні інтереси приносяться в жертву особистим, меркантильним цілям у вигляді ухилення від сплати податків, ігнорування соціальних пілг працівників та інших порушень трудового законодавства. При цьому свої дії пояснює тим, що держава від цього «не обідніє», а минаючи правові та бюрократичні аспекти своєї господарської діяльності він заробить більше грошей. А іноді представники кримінального світу, часто хизуються перед молодим поколінням (власними дітьми) тим, що вміють заробляти «великі» гроші в обхід закону і при цьому залишатися безкарними. Такі поведінкові аспекти формують у неповнолітніх бажання розбагатіти, або отримати матеріальні блага якою ціною в тому числі злочинним шляхом.

2. Економічна злочинність в цілому та кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності зокрема, характеризується високим рівнем латентності, який за різними підрахунками сягає 70-90 % [8, с. 112–113]. У загальному значенні, латентність кримінальних правопорушень розглядають як частину злочинності, яка залишається не зареєстрованою правоохоронними органами та з різних причин не знаходить свого відображення в статистиці вчинюваних кримінальних правопорушень [9].

Для виявлення латентних кримінальних правопорушень в сфері господарської діяльності доцільно застосовувати загальні методи виявлення латентної злочинності з урахуванням специфіки, яка притаманна кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності, адже універсальних методів визначення розмірів латентної злочинності не існує.

Слід відзначити, що поширеною є позиція, за якою, для того, щоб підвищити якість вивчення реального стану злочинності, необхідно поєднати три системи даних: офіційну статистику, соціологічні дані та експертні оцінки.

3. Більшість класифікацій кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності ґрунтуються на основі внутрішнього розподілу тих чи інших сфер економіки. Велика кількість авторів розглядають фінансові відносини як складову об'єкта кримінально-правової охорони щодо сфери господарської діяльності, тому варто пам'ятати п. 27 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності» від 25 квітня

2003 р. № 3, який наголошує: «Враховуючи специфіку злочинів у сфері господарської діяльності, у тому числі підприємницької, судам під час розгляду справ необхідно ретельно з'ясувати, які законодавчі акти регулюють відповідні відносини, і, залежно від цього, вирішувати питання про наявність у діях особи порушення встановленого законом порядку зайняття цією діяльністю» [10].

Література

1. Крижановський О. М. Кримінологічні засади формування та реалізації стратегії запобігання злочинам у сфері господарської діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпро. 203 с.
2. Стрельцов Е. Л. Экономическая преступность в Украине: курс лекций. Одесса: АО БАХВА, 1997. 572 с.
3. Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: монографія. Київ: Юридична практика, 2003. 924 с.
4. Кримінальне право. Особлива частина: підручник / Ю. В. Александров, В. Л. Антипов, М. В. Володько та ін. Київ: НАВСУ – Правові джерела, 1998. 352 с.
5. Тацій В., Сташис В. Новый Уголовный кодекс Украины. *Законность*. 2002. № 1. С. 50–59.
6. Данышин І. М. До питання про кримінологічне поняття економічної злочинності. *Проблеми боротьби зі злочинністю в сфері економічної діяльності*: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (Харків, 15–16 груд. 1998 р.). Харків, 1999. С. 65–69.
7. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 берез. 2015 р. № 222-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/22219#Text>.
8. Юртаєва К. В. Сучасні тенденції економічної злочинності в Україні. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2018. № 2. С. 109–118.
9. Рибікова Г. В., Сучкова В. В. Особливості методів дослідження латентних економічних злочинів. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 3. С. 143–147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npau_2017_3_25
10. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квіт. 2003 р. № 3 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va003700-03#Text>.

Анотація

Мойсеєнко В. В. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності як об'єкт кримінологічних досліджень. – Стаття.

У статті здійснено розподіл кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності на види (групи), що дозволило в межах всієї сукупності кримінальних правопорушень об'єднаних у розділі VII Особливої частини КК України виділити окремі групи за кримінально-правовими (безпосередній об'єкт) та криміно-

логічними (сегмент господарського ринку, технології злочинної діяльності, особа злочинця) ознаками, на підставі чого обґрунтовано необхідність подальшої диференціації та деталізації загальнодержавних і відомчих (міжвідомчих) програм запобігання такій злочинності. Характерними ознаками таких кримінальних правопорушень, як об'єкту кримінологічного дослідження є сукупність спеціалізованої наукової інформації, що включає в себе такі елементи: соціальну обумовленість встановлення та збереження кримінальної відповідальності за певний вид правопорушень; суспільну небезпечність; протиправність діяння та її місце у системі нормативного визначення заборони відповідного виду суспільно-небезпечної поведінки; склад певного виду кримінальних правопорушень; суспільно небезпечні наслідки та інші обставини вчинення кримінальних правопорушень, що перебувають поза межами складу певного виду кримінальних правопорушень, але притаманні їх вчиненню; особу злочинця.

Ключові слова: господарська діяльність, кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, економічні кримінальні правопорушення, безпека господарської діяльності.

Аннотация

Мойсеенко В. В. Уголовные правонарушения в сфере хозяйственной деятельности как объект криминалогических исследований. – Статья.

В статье осуществлено распределение уголовных правонарушений в сфере хозяйственной деятельности на виды (группы), что позволило в пределах всей совокупности уголовных правонарушений, объединенных в разделе VII Особенной части УК Украины, выделить отдельные группы по уголовно-правовым (непосредственный объект) и криминологии (сегмент хозяйственного рынка, технологии преступной деятельности, личность преступника) признакам, на основании чего обоснована необходимость дальнейшей дифференциации и детализации общегосударственных и ведомственных (межведомственных) программ предотвращения такой преступности. Характерными признаками таких уголовных преступлений, как объекта криминологического исследования, является совокупность специализированной научной информации, включающий в себя следующие элементы: социальную обусловленность установления и сохранения уголовной ответственности за определенный вид правонарушений; общественную опасность; противоправность деяния и его место в системе нормативного определения запрета соответствующего вида общественно-опасного поведения; состав определенного вида уголовных правонарушений; общественно опасные последствия и другие обстоятельства совершения уголовных преступлений, находящиеся за пределами состава определенного вида уголовных преступлений, но присущи их совершению; личность преступника.

Ключевые слова: хозяйственная деятельность, уголовные правонарушения в сфере хозяйственной деятельности, экономические уголовные преступления, безопасность хозяйственной деятельности.

Summary

Moiseienko V. V. Criminal offences committed in economic activity as an object of criminological research. – Article.

The article divides criminal offenses in the sphere of economic activity into types (groups), which allowed to separate separate groups by criminal law (direct object) and criminological within the whole set of criminal offenses united in section VII of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. segment of the economic market, technology of criminal activity, the identity of the offender) features, based on which the need for further differentiation and detailing of national and departmental (interdepartmental) programs to prevent such crime. Characteristic features of such criminal

offenses as the object of criminological research is a set of specialized scientific information, which includes the following elements: social conditionality of establishing and maintaining criminal liability for a certain type of offense; social danger; illegality of the act and its place in the system of normative determination of the prohibition of the relevant type of socially dangerous behavior; composition of a certain type of criminal offenses; socially dangerous consequences and other circumstances of committing criminal offenses that are outside the scope of a certain type of criminal offenses, but are inherent in their commission; the identity of the offender.

Key words: economic activity, criminal offenses in the sphere of economic activity, economic criminal offenses, safety of economic activity.